

Cupressaceae

**Juniperus communis* L. – Ene

Kort: (T)– HULTÉN 1962, MEUSEL & al. 1965. (L)– HULTÉN 1950, P. & W 1962.

Geografisk udbredelse. *Juniperus communis* har en meget vid cirkumpolar udbredelse, idet den forekommer næsten overalt i den nordlige halvkugles tempererede og subarktiske zoner og syd herfor montant. Arten er opdelt i et antal underarter og varieteter. Hovedarten er udbredt i det europæiske lavland og vestl. Sibirien. Nord for skovgrænsen, montant og i Skotland og Irland afløses den af ssp. *nana* SYME, som ligeledes forekommer på Færøerne, Island og Grønland, og som tillige har meget stor udbredelse i N-Amerika og Asien. Montant i S-Europa og i NV-Afrika findes ssp. *hemisphaerica* (J. & C. PRESL) NYMAN.

Forekomst i Danmark, fig. 1. Ene er almindelig i M- og N-Jylland samt på Bornholm (tidligere var den m. alm. i N-Sjælland; SARRAU 1831), mens den er sjældnere i de øvrige egne af landet og næsten mangler i morænelerområderne. Den kan imidlertid findes inden for hele spektret af jordbundstyper, på smeltevandssand, på fedt ler (Falster; NØ f. Randers) og på kridtbund (Himmerland, Møn), og også den regionale udbredelse af *Juniperus* viser klart, at den ikke stiller specifikke krav til klima og jordbund. Bestemmende for den lokale udbredelse her i landet er tydeligt nok dens krav til spiringsmiljø og lys.

VEDEL 1960, 1961, har påpeget sammenhængen mellem græsningspåvirkning og foryngelsesmuligheder, og de talrige enekrat i dele af Jylland og på Bornholm kan ses som et resultat af den intensive græsning i disse egne gennem de forrige århundreder. Lokaliteterne findes ofte på mager bund i kuperet terræn (randmoræner, tunneldalsider, erosionskløfter), og de topografiske forhold og dermed betingelserne for jordens anvendelse har således været bestemmende for dens etableringsmuligheder og fortsatte tilstedeværelse. Med de nuværende driftsformer i land- og skovbrug er Ene i stadig aftagen; dels udryddes den ved tilplantning og

opdyrkning af græsningsarealer, dels forsvinder den fra overdrevsarealer, hvor græsning ophører og træer indvandrer, – ganske langsomt under egeopvækst, hurtigere under mere skyggegivende træer. På mange lokaliteter er Ene-opvækst sparsom eller manglende.

På Fyn, Sjælland og Lolland-Falster udgøres de fleste forekomster af få eller enlige, ofte døende individer i tidligere græsningsskov eller på overdrev. Større bevoksninger eller rester heraf findes kun få steder, f. eks.: Enebærodde (29), NV f. Holmstrup og Vesterlyng (42), i Tisvilde Hegn og ved Villingørød (45b), Feddet (39b), Jydelejet (38). På Bornholm findes *Juniperus* især i klippeterræn (minder om de skånske lokaliteter). Spredte individer kan forekomme i flyvesandsområder, f. eks. i N- og V-Jylland, på Anholt (12) og Agernæs (29).

Den overvejende del af det topografiske materiale, som kortlægningen er baseret på, hidrører fra H. VEDEL, hvis synspunkter vedr. *Juniperus*' økologi også har præget ovenstående fremstilling.

Indvandring. Ældre dryas, med maksimum i allerødtid og tidlig borealtid, mens lysforholdene var optimale (IVERSEN 1947); med skovrydningen i subatlantisk tid tiltager den atter (IVERSEN 1960).

Taxaceae

Taxus baccata L. – Taks

Kort: (T)– MEUSEL & al. 1965. (L)– FÆGRI 1960, HULTÉN 1950, RUBNER 1960, P. & W. 1962.

Geografisk udbredelse. I Europa en suboceanisk art, mod N voksende i lavlandet, mod S montant. I S- og V-Norges kystnære egne findes den til 500 m o. h. og mod N til Sunnmøre; den er hyppigst omkring Bergen og Oslo. I S-Sverige er den ret sjælden med flest lokaliteter i Bohuslän, på Gotland og langs Ø-kysten fra Blekinge til Gävle, mens der er få lokaliteter i nordligste Skåne, Halland og det mellemsvenske lavland. På de Britiske Øer er den alm. i visse kalkrige områder i Mellem- og Sydengland, sj. i Irland, og kun angivet med een lokalitet i Skotland. Den er spredt forekommende i det øvrige Europa, hvor den især findes i skov- og bjergrige egne. Den findes ikke i NV-Frankrig; i det mediterrane område forekommer den montant og er almindeligst, hvor nedbøren er stor, idet den mangler i S-Italien (undt. Sicilien) og sydligste Balkan. Ø-grænsen for udbredelsen i Europa forløber fra Ålandsøerne gennem Balticum, Polen og Karpaterne til Makedonien. Den forekommer end-